

Even naar huis bellen

Het tij was ongunstig. We moesten voor anker voor de kust bij Calais. Het zonnetje probeerde voorzichtig nog kracht te zetten op deze late wintermiddag. We hadden een prachtig uitzicht op het strand met de duinen daarachter. Het deed mij denken aan 'het stille strand' tussen Kijkduin en Scheveningen waar ik als klein ventje zo vaak was geweest. Op enkele zomerdagen heel het gezin; pa, ma, broers en zusje in een taxi naar het eind van de Nieboerweg. Dan sjokkend over de duinen met het windscherm, stoeltjes, tassen, ieder z'n eigen schep, speelgoed, flessen zonnebrand en andere strandbenodigdheden. Iedereen moest wat dragen. De laatste meter door het rulle zand, zoekend naar een plekje tussen andere Haagse families, waren het zwaarst. Onbegrijpelijk dat ze dat daar 'het stille strand' noemde. Terug precies dezelfde weg. Nog veel zwaarder na de hele dag spelen in het zand en de zee. Doodmoe, een gloeiende huid en overal zand op plekken waar je geen zand wilde hebben. Pa belde een taxi vanuit een telefooncel en thuis werd je met zand en al je bed ingerold. Als je lag dan sliep je. Door de zeegang slingerde de *Electron* behoorlijk maar echt niet vervelend. Geen geluid van de motor, haven in zicht en maar schommelen.

We hadden al gegeten en ik was al fris gedoucht toen we naar binnen konden. De stuur en ik scheurde het anker eruit. Een klein stukje varen was het naar de sluizen. Daar werden de draden aangepakt door een kudde Fransen in vuile, oranje zwemvesten verpakt. We waren snel de sluis door. Door een zelfde soort Fransen werden de draden aangepakt aan de kade. Het was een uur of zeven toen we goed en wel vast lagen. José en ik maakte de luiken nog even klaar om de volgende morgen snel open te kunnen leggen. Dan hoefde we er niet extreem vroeg uit.

Ik had in Grimsby, waar we vandaan kwamen, maar weinig kunnen vertellen toen ik thuis belde vanwege het gebrek aan muntjes. Hier op het vaste land wilde ik graag nog eens bellen. Ik had een biljet van vijftig francs van de ouwe gekregen voor de vijftig francs die ik besteld had voor het binnenlopen van Calais. Zo'n biljet kan je erg moeilijk in een telefooncel gebruiken. Ik ging daarom de eerste, de beste (?) kroeg in om wat muntjes zien te bemachtigen. Het was een gezellig en donker ingerichte ruimte. Aan de bar zaten een paar Fransen te kaarten met de barmevrouw. De barmevrouw was er een om acuut bang van te worden en om vooral geen bonje mee te krijgen. Ze had een bril op, een uit de jaren vijftig met zo'n gesierd montuur, van waarachter ze heel nors keek. Ze had een kapsel waar net niet meer de krulspelden in zaten, een huid wat leek op die van een olifant. Ze was gekleed in een jurk die je eigenlijk alleen nog bij verkleed partijtjes ziet met als thema de tweede wereld oorlog. Ze was ongeveer vijfenvijftig lentes jong. Ze vroeg, in het Frans natuurlijk, wat ik moest, tenminste zo klonk het. Ik antwoordde in mijn beleefdste Engels dat ik wel een biertje lustte. Ze had me verstaan want ze zette het gevraagde in de vorm van een vol bierflesje en een glas voor me op de toog. Mijn bedankje was een voorzichtig 'merci', het op mijn slijmerigst gestelde vraag: "do you have change for telephone", en het biljet van vijftig francs. Dat 'merci' en het geld was nog wel goed, maar die vraag was de fout die ik bij haar maakte. Nooit had ik die vraag mogen stellen. Haar ogen werden ineens kleine guillotinenetjes, dat waren ze eigenlijk al maar nu vielen ze. Het biljet wat ze al had aangepakt ging retour en ook het flesje bier en het glas. Die werden zorgvuldig achter de toog worden gezet, mogelijk voor haar volgende slachtoffer. Gelijk met die handelingen begon ze een scheldkanonnade in allerlei toonhoogte en talen wat erop neerkwam dat alle buitenlandse zeelui die hier in Calais neerstreken nu juist altijd bij haar om 'change for telephone' kwamen vragen en dat zeelui slechte mensen waren, vooral wat betrof hun gebrek aan kleine muntjes in vreemde valuta en dat zeelui rot waren, dus ik was dat ook en dat ik maar

op moest rotten en enzovoorts en bla, bla, bla in het Frans. Ik voelde me misselijk worden van kwaadheid want ik had haast. M'n moeder had op maandagavond altijd haar zangavondje en dus moest ik zeker voor half acht bellen anders was ze al weg. Ik was aardig geraakt, wat ik nooit zo gauw ben, ook omdat ik zoiets nog nooit had meegemaakt. Om niet achter te blijven begon ik fel terug te redeneren. Dat zij voor die kwartjes of hoe die dingen hier mochten heten, wel kon gaan zingen met haar schorre, hese stem en dat ik voor het eerst in Frankrijk wel een andere eerste kennismaking had voorgesteld want volgens het aardrijkskunde boekje vroeger op school waren de Franse mensen erg gastvrij, wat van alle bewoners in aardrijkskunde boekjes stond, en ook enzovoorts en bla, bla, bla op z'n Hollands. Een van haar tegenspelers bemoeide zich er ook mee en nam het voor me op kon ik uit z'n handgebaren opmaken. Met hoge en lage klanktonen probeerde hij haar duidelijk te maken dat ik ver van huis was en wellicht de behoefde had om met m'n thuis te praten via de moderne techniek in 1983 en dat zij dat nu belemmerde.

“Zo is het”, zei ik instemmend. Het baatte niet. Hun kibbelend achterlatend verliet ik hevig mopperend de tent waarbij ik mijn hersens pijnigde om een Frans scheldwoord te verzinnen. Zoveel Frans had ik echter nooit gehad.

Ik liep richting meer bebouwing. Het was donker, somber, een niet echt opbeurende omgeving. Het liep parallel hoe ik me voelde.

Op een plein aangekomen had ik de keuze uit een hele hoop gelegenheden alle met tl-verlichting verlicht. Ik koos de tent die het verst weg was op de hoek van het plein en een straat. Volgens het uithangbord was er ook een hotel bij. Daar binnengekomen zag ik op de vloer twee glazen potten met snoepballen kapot liggen. Die dingen hoorde op de toog te staan. De ballen waren alle kanten uitgerold en de glasscherven lagen er in de vorm van een waaier tussen. Er stonden twee mannen met elk een glaasje in de hand bij het raam. Telkens keken ze nerveus uit het raam en praatte met de zenuwachtige over zijn toeren zijnde barman die gekleed was in een kort slaggers jasje. Van voren zat het jasje onder het bloed wat uit een wond op z'n hoofd kwam. Hij was de wond aan het deppen met een reeds onder het bloed zittende grote doek. Ik concludeerde dat hier nog niet zo lang geleden onenigheid was geweest en dat een van de partijen graag gelijk had gekregen door middel van geweld.

De barman vroeg deppend wat ik wilde en ik kreeg op mijn gestelde vraag het juiste antwoord in de vorm van een hoog bierglas met heerlijk koel bier. Ik ging zitten op een van de barkrukken. Ik zat nog maar net of ik hoorde en zag door de ramen en glazen deur een donkerblauw Peugeot busje met piepende banden tot stilstand komen voor de ingang. Uit het busje kwamen drie gendarmes die heel kalm binnenstapte en druk met de barman begon te praten. Ze keken erg argwanend naar mij die in deze situatie rustig een biertje zat te nuttigen. Ik verdachte de ene gendarme, die met de meeste strepen, ervan dat hij een zondebok nodig had en wel deze buitenlander. Dat ging na een gesprek met de barman en de andere mannen natuurlijk niet door. Ze bleven nog wat praten in hun taal en hun gebaren wat me deed denken aan een zak rammelende knikkers. De gendarmes hielpen de ballen en het glas opruimen en gingen er vandoor. De 'meeste.strepen' bleef me argwanend opnemen toen hij als laatste de deur uit ging.

“Vive La France”, dacht ik heel stilletjes want hij mocht eens gedachte kunnen lezen.

Terwijl de barman met veel stemverheffingen en handgebaren. alsof de 'andere kant' die gebaren kon zien, telefoontjes pleegde bleven de mannen nerveus uit het raam loeren. M'n bier was op dus bestelde ik er nog een en vroeg in het Engels en, om niet achter te blijven, in gebaren, of ik even mocht bellen. De barman vroeg in het Frans, wat ik niet versta, en in gebaren waar naar ik moest bellen. Op den duur

begreep ik hem en zei met een Frans accent om het verstaanbaar voor hem te maken: "Hollandes". Met een hoofd gebaar van 'kom maar' en zo'n zelfde handgebaar werd ik naar de telefoon gewezen. Terwijl ik de met bloed besmeurde hoorn oppakte zette de barman een soort kookwekker naast de telefoon die reeds stilzwijgend tikte. Ik draaide snel de bijna eindeloze rij nummers uit m'n hoofd en even later had ik m'n vader aan de lijn. M'n moeder was al aan het zingen. Toen ik weer ophing was thuis ook weer ingelicht of misschien wel gerust gesteld. Ik was de enige die op zee zat of had gevaren van de familie. De kookwekker werd gestopt en ik betaalde het telefoontje en de biertjes met het vijftig francs biljet. Met gebaren en een fooi betoonde ik m'n medeleven en eigenlijk ook mijn dank voor het gebruik van de telefoon waar hij veel te weinig voor had gerekend. Het was te goedkoop maar dat kan je een fransman niet wijsmaken als je zelf geen enkele woord Frans spreekt natuurlijk. Een keer was ik goedkoper uit geweest. Dat was in Noorwegen. De telefooncel waaruit ik belde was kapot. Voor een muntje belde ik toen een half uur. Maar dit vond ik toch ook wel een overwinning.

Ik liep nog wat rond door duistere, troosteloze en verlaten winkelstraten en kwam weer terug op het plein. Ik had nog geen zin om aan boord te gaan.

Doorgaans probeert een zeeman zijn woon-werk verblijf te ontvluchten in een haven. Het was nog vroeg. Ik wilde nog wat gaan drinken en tegelijk kijken hoe de haven horeca zich hier in Frankrijk presenteerde. Ik ging een gelegenheid binnen die ook weer verlicht was met tl-balken. Een stuk of wat Fransen zaten aan de bar achter een glas. Een van hen was een meisje gekleed in mannenkleden en ze had een mannenstem. Allen keken me aan toen ik binnenkwam. De muziek was nog het enige wat te horen was. Het leek wel of je het toneel op kwam. Op de vragende ogen van de barman leek mijn 'one beer' antwoord door de zaak te galmen. Alle ogen werden iets groter en alle hersens concludeerde: een buitenlander. Ik betaalde gelijk mijn consumptie met de vele muntjes die ik nu wel had, gekregen als wisselgeld van het slachtoffer in de vorige gelegenheid. Ik zette me neer op stoel aan een van de vele vrije tafeltjes. De stoelen waren van hout met een spijltjes rugleuning, model tweede wereld oorlog, die ook nog eens bij ons thuis hadden gestaan en die altijd gammel leken maar het nooit begaven. De tafeltjes waren vierkant, klein en aangepast aan het interieur: kaal. Op het tafelblad een te klein kleedje, diagonaal gelegd en op de plaats gehouden door een simpele kantine asbak. Alleen het bar gedeelte was niet echt kaal vergeleken met de rest. Het wandje achter de bar bestond uit schrootjes waar allerlei vaantjes en schildjes aan hingen. In de ruimte stonden een paar pinda automaten waar geen muntjes in hoefden. Ze leken op de kauwgomballen automaten die bij ons wel in snackbars staan. Makkelijke dingen want in een handomdraai had je je andere hand vol pinda's. Bij de tweede bestelling, wat later, gingen het meisje en de jongen naast haar tegen me praten. In het Frans en met vragende wenkbrauwen. Ik zei: "hollandais" uitgesproken als de saus en ze praatte gelijk verder. Het had totaal geen zin want ik verstond er niets van. Maar ik probeerde terug te praten in het Engels. Ik had het net zo goed in het Hollands kunnen doen omdat ze het Engelse woord 'school' niet eens begrepen. Schouder ophalend ging ik weer terug naar mijn tafeltje waar ik door mijn mede barbezoekers zielig werd aangekeken.

Er kwamen twee mannen binnen die iedereen een hand gaven. Ook mij. Erg vriendelijk.

Toen, toen gebeurde het. De deur ging opnieuw open en wie verscheen daar als een verlepte bloem op een asfalt weg? De boze barmevrouw van de eerste tent waar ik gehoopt had om wat muntjes te kunnen krijgen om te telefoneren. De man die bij haar was gaf mij ook een hand maar zij natuurlijk niet. O, wat kon ze boos kijken vooral omdat ik zo naar haar overwinnend zat te glimlachen ten teken dat ik toch lekker had kunnen bellen en m'n briefje van vijftig had kunnen wisselen. Ze bleef boos kijken en begon te

praten met de man achter de bar in het drukke Frans. De wenkbrauwen van de man stegen steeds meer op de bekende Franse manier naarmate het gesprek vorderde. Ik lachte hem toe telkens als hij over haar schouders naar me keek. Niets heb ik van het gesprek begrepen maar het was wel duidelijk waar het over ging. Ook de anderen luisterde mee en keken telkens dan weer naar de boze mevrouw, dan weer naar mij, hetgeen mij deed besluiten om lachend nee te schudden en tegelijkertijd naar m'n glas te kijken. Toen ik weg ging gaf ik iedereen een hand, behalve haar.

Ik liep terug en kwam onze Groningse kok tegen, waardoor ik wist dat het ongeveer half tien moest zijn. M'n horloge gaf me gelijk. De kok had zo z'n eigen ideeën over de Tour de France en probeerde mij nu ploegmaat te maken. Ik had echter geen zin om met een verliezer samen te strijden dus vervolgde ik m'n weg. Bovendien hou ik niet van sport. Ik wist dat hij de volgende morgen weer niet op tijd z'n kooi uit zou zijn om ons porren en om het ontbijt klaar te zetten.

CV, 1982